

**ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΜΟ.ΔΙ.Π. ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΤΡΙΠΟΛΗ, 24 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2015**

Η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου διωργάνωσε ενημερωτική ημερίδα με θέμα την Έκθεση Αυτοαξιολόγησης του Ιδρύματος την Τρίτη, 24 Φεβρουαρίου 2015 στην Τρίπολη. Η εκδήλωση φιλοξενήθηκε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (Μεγάλο Αμφιθέατρο) και προlogίστηκε από τον **Πρότανη του Πανεπιστημίου Καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Μασσέλο**, ενώ χαιρετισμό απήγγινε ο **Πρόεδρος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών Καθηγητής κ. Δημήτρης Θωμάκος**. Στόχος της ημερίδας ήταν να παρουσιαστούν και να συζητηθούν τα βασικά στοιχεία και συμπεράσματα που προέκυψαν κατά την κατάρτιση της Έκθεσης, να αναδειχθούν προβλήματα και καλές πρακτικές, καθώς και να κατατεθούν προτάσεις για τις διαδικασίες και κατευθύνσεις που μπορούν να συμβάλουν στην περαιτέρω διαρκή βελτίωση της ποιότητας σπουδών και υπηρεσιών στο Πανεπιστήμιο. Για το λόγο αυτό, στην εκδήλωση είχε προσκληθεί μέσω της κεντρικής διοίκησης και των Τμημάτων το σύνολο της πανεπιστημιακής κοινότητας, διδάσκοντες, επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό και φοιτητές όλων των κύκλων σπουδών, ενώ είχαν κληθεί να τοποθετηθούν εκπρόσωποι των Ομάδων Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.) όλων των Τμημάτων του Ιδρύματος. Στην εκδήλωση εκπροσωπήθηκαν όλες οι ΟΜ.Ε.Α., ενώ συμμετείχαν, επίσης, μέλη του διοικητικού προσωπικού και προπτυχιακοί φοιτητές.

Ο Πρότανης κ. Μασσέλος αναφέρθηκε στον διαρκώς ενισχυόμενο ρόλο των διαδικασιών αξιολόγησης για τον εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στην προσπάθεια του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου να δημιουργήσει σταθερές και αξιόπιστες δομές διασφάλισης ποιότητας. Τόνισε τον συνεχή εμπλούτισμό της λειτουργίας των σπουδών με διαδικασίες ελέγχου της ποιότητας που συμβάλλουν, κατά γενική ομολογία, στην τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων από τα αρμόδια όργανα και στην εύρυθμη λειτουργία των προγραμμάτων σπουδών. Υπενθύμισε ότι η κατάρτιση της Έκθεσης Αυτοαξιολόγησης βασίστηκε στη μεθοδική συγκέντρωση και αξιολόγηση μεγάλης ποσότητας και ποικιλίας στοιχείων, χωρίς τη συνδρομή πληροφοριακού συστήματος διασφάλισης ποιότητας, το οποίο, όμως, αναμένεται να εγκατασταθεί στο αμέσως επόμενο διάστημα. Στο πλαίσιο δε της εσωτερικής αξιολόγησης, δόθηκε η ευκαιρία για ευρεία διαβούλευση σε όλα τα επίπεδα του Πανεπιστημίου με χαρακτηριστικότερη την κοινή συζήτηση Συγκλήτου και Συμβουλίου Ιδρύματος τον Δεκέμβριο του 2014. Τέλος, εξήρε την ταχύτητα και τη συνέπεια που χαρακτήρισαν το έργο της ΜΟ.ΔΙ.Π. και της Ομάδας Έργου, η οποία υποβοήθησε την προετοιμασία της, ώστε να κατατεθεί η Έκθεση στην Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας (Α.Δ.Π.) εντός της ορισθείσας προθεσμίας.

Ο Καθηγητής κ. Θωμάκος εξέφρασε την ικανοποίηση για την πραγματοποίηση της ημερίδας και ανέφερε τη θετική συμβολή της ΜΟ.ΔΙ.Π. στη συστηματοποίηση διαδικασιών προώθησης της ποιότητας που βοηθούν στην αναβάθμιση των προγραμμάτων σπουδών.

Η κύρια εκδήλωση διαρθρώθηκε σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος ομιλητές ήταν η **Πρόεδρος της ΜΟ.ΔΙ.Π. Αναπλ. Πρότανη Εκπαίδευσης και Διασφάλισης Ποιότητας κ. Κωνσταντίνα Ε.**

Μπότσιου, τα μέλη της ΜΟ.ΔΙ.Π. Επίκ. Καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής κ. Γιούλη Παπαδιαμαντάκη και η υποψήφια διδάκτωρ κ. Μαρία Ρεκλείτη, καθώς και οι ειδικοί επιστήμονες που συμμετείχαν στην Ομάδα Έργου της Αξιολόγησης μαζί με την κ. Παπαδιαμαντάκη, κ. Ελένη Σοδολιού και ο Δρ. Γιώργος Φραγκούλης. Τη συζήτηση συντόνισε η Γραμματέας της ΜΟ.ΔΙ.Π. κ. Ανθή Παπαπορφυρίου.

Η κ. **Μπότσιου** ανέλυσε το περιεχόμενο και την αποστολή της Έκθεσης Αυτοαξιολόγησης ως ενδιάμεσου κρίκου ανάμεσα στις Εκθέσεις Εξωτερικών Αξιολογήσεων των Τμημάτων και της Εξωτερικής Αξιολόγησης του Ιδρύματος, αφού μεσολαβήσει στο προσεχές διάστημα η πιστοποίηση των προγραμμάτων σπουδών. Παρουσίασε τη μεθοδολογία σύνταξης της Έκθεσης και τόνισε την ταχεία ανταπόκριση των Τμημάτων στα αιτήματα αποστολής και συμπλήρωσης στοιχείων. Υπογράμμισε την ανάγκη κατάρτισης του διοικητικού προσωπικού σε ενιαία μέθοδο καταγραφής στοιχείων και τήρησης αρχείων, ώστε να αποφεύγονται αποκλίσεις σε ποσοτικά δεδομένα, καθώς και τις δυνατότητες που θα παράσχει, σε αυτή την κατεύθυνση, το πληροφοριακό σύστημα διασφάλισης ποιότητας. Αναφέρθηκε, επίσης, στην αυτοαξιολόγηση ως αφετηρία εξορθολογισμού προγραμμάτων σπουδών και συστηματοποίησης διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας. Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στα θετικά και προβληματικά στοιχεία που προκύπτουν από την Έκθεση και στα επόμενα βήματα που πρέπει να γίνουν για να ενισχυθεί η ξεχωριστή φυσιογνωμία του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Στα θετικά στοιχεία ανέφερε τον εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών, την ενισχυμένη διεπιστημονικότητα στις προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές, τη βελτίωση της αναγνωρισμότητας του Ιδρύματος (π.χ. Άνοδος των περισσότερων Τμημάτων στο δείκτη: 1^η προτίμηση υποψήφιων), την ικανοποιητική συγκριτική κατάταξη του Πανεπιστημίου σε βάσεις δεδομένων για την έρευνα και τις δημοσιεύσεις, τη σταδιακή επέκταση σε καινοτόμα και λειτουργικά ΠΜΣ και τη βελτίωση των πρακτικών πληροφόρησης και δημοσιοποίησης. Στα αρνητικά στοιχεία ανέφερε τη διοικητική και ακαδημαϊκή υποστελέχωση, τις χαμηλές βάσεις εισαγωγής φοιτητών, την περιορισμένη επαφή μεταξύ των Τμημάτων και Σχολών λόγω και της γεωγραφικής διασποράς, το έλλειμμα ενιαίας στρατηγικής έρευνας (π.χ. δομημένες διδακτορικές σπουδές κ.ά.), την αποσπασματική ανταπόκριση σε διαδικασίες αξιολόγησης μαθημάτων και διδασκόντων από φοιτητές και την έλλειψη ενιαίας μεθοδολογίας καταγραφής στοιχείων από τις Γραμματείες και τις διοικητικές υπηρεσίες. Ως διδάγματα από την σύνταξη της Έκθεσης περιέγραψε, μεταξύ άλλων, την πρωτόγνωρη εμπειρία της συνεργασίας όλων για ένα κοινό στόχο που αφορά συνολικά το Πανεπιστήμιο, την διαπίστωση πλεονεκτημάτων και αδυναμιών (SWAT analysis), τη διαβούλευση, για πρώτη φορά, για θέματα στρατηγικής και την ενίσχυση της διασφάλισης ποιότητας με καινοτόμες διαδικασίες.

Στη συνέχεια αναφέρθηκε στα μελλοντικά βήματα που πρέπει να γίνουν και κατέθεσε προτάσεις της ΜΟ.ΔΙ.Π., όπως την κατάρτιση εσωτερικού κανονισμού, τη δημιουργία subsite στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου ή newsletter για την προβολή διακρίσεων μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, την εισαγωγή διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας σε όλα τα επίπεδα (ΟΜ.Ε.Α., ΜΟ.ΔΙ.Π., Τμήματα, Κεντρική Διοίκηση: Σύγκλητος, ΕΛΚΕ, Βιβλιοθήκη κ.λπ.) και την επιδίωξη εντατικότερης διεθνοποίησης με σημαντικά Πανεπιστήμια και φορείς του εξωτερικού (π.χ. ευρωπαϊκά προγράμματα, συμμετοχή σε μεγάλα διεθνή συνέδρια, δημοσιεύσεις σε σημαντικά επιστημονικά περιοδικά και σε συλλογικούς τόμους). Τόνισε την ανάκη να επενδύσουν όλα τα μέλη του Πανεπιστημίου στην ενίσχυση της ελκυστικότητάς του και στην προβολή των ιδιαίτερων θετικών χαρακτηριστικών του (brand-naming).

Στα εργαλεία της ΜΟ.ΔΙ.Π. μεγάλη βαρύτητα έχει η προβολή καλών πρακτικών, όπως π.χ. η μεγάλη συμμετοχή των φοιτητών στις αξιολογήσεις μαθημάτων και διδασκόντων σε ορισμένα Τμήματα, όπως π.χ. στο Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού, η δημοσιοποίηση διακρίσεων του διδακτικού και ειδικού επιστημονικού προσωπικού και η ενημέρωση, σε συνεργασία με το Τμήμα Σπουδών και το Γραφείο Erasmus, για τον εκσυγχρονισμό και τη διεθνοποίηση των σπουδών. Τέλος, ειδική αναφορά έγινε στη σημασία της καλλιέργειας κουλτούρας ποιότητας, που αποτελεί τον απότελος και ουσιαστικό στόχο των διαδικασιών αξιολόγησης.

Η κ. Παπαδιαμαντάκη τόνισε την ανάγκη που έχει διαπιστωθεί εδώ και χρόνια στην ευρωπαϊκή τριτοβάθμια εκπαίδευση να περιγραφεί με ειδικά κριτήρια η ποιότητα, θέμα για το οποίο έχουν αναπτυχθεί ογκώδης βιβλιογραφία και επίσημες πολιτικές πανεπιστημίων και κρατών, που δεσμεύουν πλέον και την Ελλάδα, ώστε να συμμετέχουν τα ΑΕΙ της χώρας στην πολιτική εκπαίδευσης και έρευνας της Ε.Ε. και του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης. Η επιταγή για διασφάλιση ποιότητας απορρέει από την αρχή της καταλληλότητας και την αρχή της ανταποδοτικότητας (value for money) των σπουδών για τους φοιτητές, οι οποίοι αναμένουν όχι απλώς να αποκτήσουν σημαντικές γνώσεις και δεξιότητες, αλλά να μετασχηματίσουν τον τρόπο σκέψης τους για να είναι σε θέση να αντεπεξέλθουν στα διαρκώς μεταβαλλόμενα δεδομένα του ανταγωνισμού και της αριστείας σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητο το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου να βελτιώνει και να μετρά διαρκώς την αποδοτικότητά του, να αποκτήσει συγκεκριμένη πολιτική έρευνας, να ανασχεδιάσει το υλικό ενημέρωσης (ιστοσελίδες, οδηγούς σπουδών κ.λπ.) και να προβάλει ερευνητικές εργασίες που δεν προβάλλονται σήμερα. Όλα αυτά τονίστηκε ότι πρέπει να διατυπωθούν στα ελληνικά και στα αγγλικά, ώστε να συνεισφέρουν στη διεθνοποίηση του Πανεπιστημίου.

Ο Δρ. Γιώργος Φραγκούλης παρουσίασε προτάσεις για τη βελτίωση των προισμάτων της αξιολόγησης που προκαλούν προβληματισμό, όπως η έλλειψη ενιαίας πολιτικής έρευνας, οι αδύναμες υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας που αποτρέπουν υποψήφιους φοιτητές, οι περιορισμένες συνεργασίες μεταξύ Τμημάτων και Σχολών και οι χαμηλές βάσεις εισαγωγής στα Τμήματα, με καμπή το έτος 2012, γεγονός που συναρτάται με την έναρξη της μακρόσυρτης οικονομικής κρίσης. Ορισμένες από τις προτάσεις αυτές έτυχαν επεξεργασίας και για την Έκθεση Αυτοαξιολόγησης, όπως η ενίσχυση της εξ αποστάσεως διδασκαλίας στο πλαίσιο ορισμένων μαθημάτων, η ενίσχυση της ορατότητας (visibility) του Πανεπιστημίου στην Περιφέρεια Πελοποννήσου με στόχο την προσέλκυση υποψηφίων φοιτητών (π.χ. επισκέψεις σε σχολεία), η αποσαφήνιση των ανά τομέα επαγγελματικών προοπτικών των αποφοίτων του Πανεπιστημίου. Η πλήρης ανάπτυξη συστήματος διασφάλισης ποιότητας τέθηκε ως προτεραιότητα, καθώς ενισχύει άμεσα την ανταποδοτικότητα και, γενικότερα, το κύρος του Πανεπιστημίου.

Η κ. Ελένη Σορολιού ανέλυσε σειρά δεδομένων και μεταδεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν στην Έκθεση Αυτοαξιολόγησης, όπως ο πολλαπλάσιος ρυθμός αύξησης μεταπτυχιακών φοιτητών έναντι προπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδακτόρων, οι αλλαγές σε προγράμματα σπουδών λόγω της κατακόρυφης πτώσης διδασκόντων Π.Δ. 407/1980 τα τελευταία χρόνια και η έλλειψη ενιαίου συστήματος αξιολόγησης μαθημάτων και διδασκόντων από τους φοιτητές που θα επέτρεπε τον άμεσο υπολογισμό των συμμετεχόντων φοιτητών, όπως προβλέπει η Α.ΔΙ.Π. σε βάθος τετραετίας για την Έκθεση. Επεσήμανε, παράλληλα, την ανάγκη διαστάρωσης των δεδομένων των Γραμματειών με εκείνα της κεντρικής διοίκησης για πολλά θέματα όπως π.χ. οι αλλαγές υπηρεσιακής κατάστασης των καθηγητών, ο αριθμός των

υποψηφίων διδακτόρων, η διάρθρωση των προγραμμάτων σπουδών σε συγκεκριμένο αριθμό μαθημάτων -υποχρεωτικών, προαπαιτούμενων, επιλογής κορμού, επιλογής κατεύθυνσης κ.λπ. για τη λήψη πτυχίου. Σε αυτό το πεδίο και, γενικότερα, στην ανάλυση των προγραμμάτων σπουδών, αποδείχτηκε ιδιαίτερα χρήσιμο το ηλεκτρονικό σύστημα Γραμματειών, παρότι αρκετά σημαντικά πεδία του δεν είναι ενεργά.

Η κ. Μαρία Ρεκλείτη, εκπρόσωπος των υποψηφίων διδακτόρων στη ΜΟ.ΔΙ.Π. παρουσίασε τις θέσεις και τα προβλήματα των υποψηφίων διδακτόρων, όπως προκύπτουν και από την Έκθεση. Συγκεκριμένα, υπογράμμισε την απουσία διαδικασίας εγγραφής των υποψηφίων διδακτόρων στα Τμήματα όπου εκπονούν τη διατριβή τους μέχρι πρόσφατα, που έγινε δεκτή σχετική πρόταση της ΜΟ.ΔΙ.Π. από τη Σύγκλητο. Περιέγραψε την εγγραφή ως απαραίτητο βήμα για την ένταξη των υποψηφίων διδακτόρων στις δραστηριότητες των Τμημάτων και ολόκληρου του Πανεπιστημίου, διότι σήμερα αισθάνονται απομονωμένοι και συνδέονται μόνο με τον επόπτη της εργασίας τους. Οι υποψήφιοι διδάκτορες χρειάζονται τακτική ενημέρωση για το επιστημονικό γίγνεσθαι στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη ότι όλα τα Τμήματά του θεραπεύουν διεπιστημονικούς κλάδους, που δυνητικά ενδιαφέρουν τους ερευνητές και των υπόλοιπων Τμημάτων. Ως προτάσεις κατατέθηκαν η ανάγκη διοργάνωσης κύκλων σεμιναρίων για υποψήφιους διδάκτορες μέσα στα Τμήματα, αλλά και σε διατμηματική βάση, η δημιουργία ηλεκτρονικού περιοδικού για τη δημοσίευση εργασιών των υποψηφίων διδακτόρων, ενδεχομένως παράλληλα με εργασίες των διδασκόντων, η συμμετοχή των υποψηφίων διδακτόρων σε διεπιστημονικά συνέδρια και σε εκδηλώσεις των Τμημάτων και του Πανεπιστημίου, η χρηματοδότηση εκ μέρους του Πανεπιστημίου, καθώς και στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων υποτροφιών που αξιοποιούν το δυναμικό των υποψηφίων διδακτόρων του Ιδρύματος και ενισχύουν το κύρος του ως χώρου έρευνας. Προκειμένου να κινηθεί το Πανεπιστήμιο σε αυτές τις κατευθύνσεις τονίστηκε ότι αποτελεί προϋπόθεση η αναβάθμιση των υπηρεσιών Βιβλιοθήκης και η πρόσβαση σε διεθνείς βάσεις δεδομένων ολόκληρο το εικοσιτετράωρο, καθώς οι οι υποψήφιοι διδάκτορες είναι στη συντριπτική πλειονότητα τους εργαζόμενοι.

Στο δεύτερο μέλος τοποθετήθηκαν οι εκπρόσωποι των ΟΜ.Ε.Α. των Τμημάτων και συγκεκριμένα: η Αναπλ. Καθηγήτρια και Αναπλ. Πρόεδρος του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών **κ. Βασιλική Πέννα**, η Αναπλ. Καθηγήτρια και Πρόεδρος του Τμήματος Νοσηλευτικής **κ. Σοφία Ζυγά**, ο Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών **κ. Δημήτρης Θωμάκος**, ο Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού **κ. Θάνος Κριεμάδης**, η Αναπλ. Καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής **κ. Μαρία Νικολακάκη**, ο Επίκ. Καθηγητής του Τμήματος Νοσηλευτικής **κ. Γιώργος Πανουτσόπουλος** και ο Αναπλ. Καθηγητής του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών **κ. Κώστας Κούτρας**. Τη συζήτηση συντόνισε η Πρόεδρος της ΜΟ.ΔΙ.Π. **κ. Κωνσταντίνα Ε. Μπότσιου**.

Η κ. Πέννα αναφέρθηκε στην ανάγκη εξειδίκευσης του πολυεπίπεδου έργου που έγινε από τη ΜΟ.ΔΙ.Π. για την Έκθεση Αυτοαξιολόγησης σε συγκεκριμένες προτάσεις με στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας του Πανεπιστημίου συνολικά, επειδή το κύρος του αντανακλάται άμεσα σε όλα τα επιμέρους Τμήματα. Ειδικότερα, επεσήμανε έλλειμμα επικοινωνίας μεταξύ των Τμημάτων που εδρεύουν σε διαφορετικές πόλεις, τόσο μεταξύ διδασκόντων όσο και μεταξύ φοιτητών, και τόνισε ότι, πέρα από την εξ αποστάσεως διδασκαλία, είναι απαραίτητη και η φυσική επικοινωνία διδασκόντων-φοιτητών. Παρατήρησε ότι τα τελευταία χρόνια μειώνεται ο αριθμός των φοιτητών που έχουν δηλώσει να φοιτήσουν στο Τμήμα όπου υπηρετεί αν κατάγονται από την Κεντρική, Βόρεια και νησιωτική Ελλάδα, δηλαδή από περιοχές μακριά από

την Πελοπόννησο. Η τάση αυτή παροδικώς αλλάζει όταν προβλέπονται ευρείες μετεγγραφές, οπότε πολλοί φοιτητές έρχονται για να φύγουν. Υπογράμμισε ότι οι φοιτητές μπορεί να μην κάνουν μετεγγραφή εάν πειστούν ότι το επίπεδο σπουδών είναι υψηλό και, σε αυτή την κατεύθυνση, είναι κρίσιμη η αναδιάρθρωση των προγραμμάτων σπουδών που ξεκίνησε από την προηγούμενη ακαδημαϊκή χρονιά. Απαραίτητο στοιχείο για τη δημιουργία πανεπιστημιακής κοινότητας που θα επενδύσει μακροπρόθεσμα στην αναβάθμιση των σπουδών κρίνει τη συστηματική συμμετοχή όλων των φοιτητών στην αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων, πιθανόν μέσω της σύνδεσης της αξιολόγησης με την πρόσβαση στον ηλεκτρονικό βαθμό. Στην ίδια κατεύθυνση θα βοηθήσουν η δημιουργία χώρων συνάντησης φοιτητών-διδασκόντων μέσα στα Τμήματα και η λειτουργία των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών τα απογεύματα και τα Σάββατα. Η έρευνα δεν μπορεί να αναπτυχθεί, αν δεν εξασφαλιστεί πρόσβαση σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων. Επίσης, πρέπει να διευκρινιστεί στην πανεπιστημιακή κοινότητα ότι έρευνα δεν είναι μόνο τα ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά προγράμματα, αλλά και οι πολλές και σημαντικές ατομικές έρευνες, πανεπιστημιακές ανασκαφές και άλλες μορφές επιστημονικής αναζήτησης. Τέλος, δράσεις όπως η πρακτική άσκηση πρέπει να αναβαθμιστεί και να επεκταθεί σε φορείς εκτός Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Η κ. Ζυγά περιέγραψε την Έκθεση Αυτοαξιολόγησης ως "μαγνητική τομογραφία" του Πανεπιστημίου που επιτείνει την ανάγκη να δημιουργηθούν ομάδες εργασίας για την προβολή του παραγόμενου έργου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Πρότεινε την ανάληψη ενεργειών για τη μείωση του αριθμού των εισακτέων στο Τμήμα της Νοσηλευτικής, ώστε να παρέχεται σε βάθος εκπαίδευση, την ενίσχυση των νοσοκομειακών υποδομών και τη θεσμοθέτηση εργαστηρίων. Επίσης, τη δημιουργία προγραμμάτων σύντομου κύκλου σπουδών, όπως είχαν περιγραφεί στο Σχέδιο Οργανισμού του Ιδρύματος το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος. Τόνισε ότι πρέπει να αναδειχθεί ο κοινωνικός ρόλος του Πανεπιστημίου και η συμβολή του στην ανάπτυξη της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Εισηγήθηκε να σχεδιαστεί ενιαίος κανονισμός διδακτορικών διατριβών και να ενισχυθεί η πρωτότυπη έρευνα κάθε μορφής, ανεξαρτήτως αν είναι άμεσα χρηματοδοτούμενη ή όχι, καθώς και να ενισχυθεί η κουλτούρα αξιολόγησης για να βελτιώνεται διαρκώς το επίπεδο σπουδών.

Ο κ. Θωμάκος ανέφερε ότι τον βρίσκει σύμφωνο η άποψη πως έρευνα δεν είναι μόνον τα ευρωπαϊκά προγράμματα, αλλά και η μη χρηματοδοτούμενη έρευνα. Τόνισε, επίσης, τη χρησιμότητα της χρηματοδότησης και από ιδιωτικούς φορείς και οργανισμούς για επιμέρους εκπαιδευτικούς σκοπούς, η οποία προβάλλει και πολλαπλότητα των δράσεων του Πανεπιστημίου και στηρίζει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τους υποψήφιους διδάκτορες. Στην κατεύθυνση αυτή έχει ήδη κινηθεί το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών με το Επιμελητήριο Αρκαδίας. Ιδιαίτερη σημασία απέδωσε στην ανάγκη διεύρυνσης των προγραμμάτων σπουδών με μαθήματα γενικής παιδείας που διευρύνουν τους ορίζοντες και την απασχολησιμότητα των εξειδικευμένων αποφοίτων σε μια εποχή που φθίνει η εξειδίκευση, κάτι που έχει ήδη κάνει πράξη το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών. Προσέθεσε ότι η Έκθεση Αυτοαξιολόγησης πρέπει να αποτελέσει αφετηρία για συστηματικότερη συνεργασία μεταξύ συγγενών και αλληλοσυμπληρωμένων γνωστικών πεδίων, γιατί όλοι πρέπει να βλέπουμε το Πανεπιστήμιο συνολικά, αφού είναι αδύνατο να γίνει ανταγωνιστικό κάθε Τμήμα από μόνο του.

Ο κ. Κριεμάδης ανέδειξε τη σημασία της επικοινωνίας μεταξύ των Τμημάτων και των υπηρεσιών, η οποία καλλιεργήθηκε αποδοτικά για τη σύνταξη της Έκθεσης Αυτοαξιολόγησης και ανέφερε ότι απαιτείται η εφαρμογή και άλλων διαδικασιών για να στέκεται το Πανεπιστήμιο ανταγωνιστικά στο διεθνές περιβάλλον. Χαρακτήρισε αναγκαίο τον

προσδιορισμό συγκεκριμένων μακροπρόθεσμων στόχων, αλλά παράλληλα και βραχυπρόθεσμων, με ορίζοντα διετίας, όπως π.χ. η ανάπτυξη ΠΜΣ στην αγγλική γλώσσα. Σημείωσε ότι η γεωγραφική διασπορά περιορίζει την επικοινωνία, όπως δείχνει και η συμμετοχή σε εκδηλώσεις και διαβουλεύσεις που αφορούν το Πανεπιστήμιο, γεγονός το οποίο αλλάζει σταδιακά με την καλλιέργεια μιας κουλτούρας συντονισμού και συνεργασίας, στην οποία συμβάλλουν οι διαδικασίες αξιολόγησης. Χαρακτήρισε απαραίτητη τη ροή χρηματοδότησης καθόλη τη διάρκεια του χρόνου για πολλαπλές δράσεις σπουδών και έρευνας.

Η κ. Νικολακάκη έδωσε έμφαση σε προτεραιότητες διεθνοποίησης του Πανεπιστημίου μέσω διεθνών ΠΜΣ, της ενίσχυσης του προγράμματος ERASMUS και της προσέλκυσης φοιτητών από την Ευρώπη και τις ΗΠΑ (π.χ. πρόγραμμα study abroad). Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στην ίδρυση διεθνών ΠΜΣ στην αγγλική γλώσσα σε καινοτόμα αντικείμενα. Ανέφερε ότι παράγεται υψηλού επιπέδου έρευνα στα Τμήματα που δεν προβάλλεται αρκετά, ούτε στα Τμήματα ούτε σε επίπεδο Πανεπιστημίου, και αφορά μονογραφίες, άρθρα σε καλά επιστημονικά περιοδικά και διεθνείς συλλογικούς τόμους, παρουσιάσεις σε διεθνή συνέδρια. Χαρακτήρισε κρίσιμη την προβολή αυτού του έργου και την εμπλοκή περισσότερων συναδέλφων και φοιτητών ώστε να ενισχυθεί η αναγνωρισμότητα του Πανεπιστημίου. Τόνισε την ανάγκη να αντληθούν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες από το σύστημα αξιολόγησης για το Πανεπιστήμιο και να καλλιεργηθεί κουλτούρα ποιότητας.

Ο κ. Πανουτσόπουλος ανέφερε ότι διδάσκοντες και φοιτητές αντιμετωπίζουν δυσκολίες να συμμετάσχουν στην αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων σε ηλεκτρονική βάση, ενώ έβρισκαν ευκολότερη την αξιολόγηση σε έντυπη μορφή, γεγονός που αιτιολογεί τη μικρή συμμετοχή των φοιτητών του Τμήματος Νοσηλευτικής στη διαδικασία αξιολόγησης. Ανέφερε, επίσης, ότι πρέπει να εξεταστεί πώς διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα των φοιτητών αν έχουν αποτύχει σε συγκεκριμένα μαθήματα και στη συνέχεια καλούνται να αξιολογήσουν εκ νέου τους διδάσκοντες σε αυτά ή σε άλλα μαθήματα.

Ο κ. Κούτρας αναφέρθηκε στη στρατηγική σπουδών και έρευνας του νέου Τμήματος Τηλεπικοινωνιών και Πληροφορικής που προέκυψε με το Σχέδιο Αθηνά, με έμφαση στην αναζήτηση καινοτόμων αντικειμένων και εμπλοκής των φοιτητών στην έρευνα είτε σε ευρωπαϊκά προγράμματα είτε σε εθνικά και διεθνή προγράμματα (π.χ. πείραμα CERN, η συμμετοχή στο οποίο άνοιξε με πρωτοβουλία του μέλους του Συμβουλίου Ιδρύματος κ. Θ. Παπαδοπούλου). Υπογράμμισε την ανάγκη συνέχισης των πρωτοβουλιών της ΜΟ.ΔΙ.Π. για τη θέσπιση διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας και τη διαβούλευση για τη βελτίωση της έρευνας και την προβολή των σπουδών του Πανεπιστημίου. Ως προβλήματα ανέφερε τη χαμηλή βάση εισαγωγής στο Τμήμα και γενικά στο Πανεπιστήμιο, η οποία σημαίνει και χαμηλό ρυθμό φοίτησης και χαμηλό αριθμό φοιτητών που ενδιαφέρονται για την έρευνα, την έλλειψη ιδρυματικής χρηματοδότησης για συμμετοχή σε ανταγωνιστικά διεθνή συνέδρια και τις μετεγγραφές που στερούν μεγάλο αριθμό φοιτητών. Έμφαση έδωσε στην καλλιέργεια στενότερων σχέσεων με μεγάλα Πανεπιστήμια του εξωτερικού και την ενίσχυση της φυσιογνωμίας των Τμημάτων μέσω σύγχρονων ΠΜΣ.

Στην ημερίδα δεν παρενορέθη, λόγω αιφνίδιου καλύμματος, αν και είχε δηλώσει συμμετοχή, ο Αναπλ. Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας **κ. Ανδρέας Μαρκαντωνάτος**. Παρέστησαν επίσης, εκ μέρους της ΟΜ.Ε.Α. του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών η Καθηγήτρια και Πρόεδρος του Τμήματος **κ. Άλκηστις Κοντογιάννη** και η **Αναπλ. Καθηγήτρια κ. Μαρία**

Βελιώτη και εκ μέρους της Ο.Μ.Ε.Α. του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων οι Αναπλ. Καθηγητές κ.κ. **Σωτήρης Ρούσσος** και **Νικήτας Κουτσούκης**.

Η κ. **Μπότσιου** συνόψισε **τα βασικά συμπεράσματα** της ημερίδας και ενημέρωσε τους συμμετέχοντες ότι θα αποτελέσουν τη βάση για περαιτέρω ενέργειες διασφάλισης ποιότητας, και διαβούλευσης με τις Ο.Μ.Ε.Α. Ως προτεραιότητες σημειώθηκαν τα εξής:

- Συστηματικός προγραμματισμός με μακροπρόθεσμο (δεκαετίας) και βραχυπρόθεσμο (διετίας) χρονικό ορίζοντα για το Ίδρυμα με κατάθεση συγκεκριμένων προτάσεων από τις Ο.Μ.Ε.Α. στη ΜΟ.ΔΙ.Π.
- Δημιουργία Εσωτερικού Κανονισμού και Οδηγού διασφάλισης ποιότητας
- Οριοθέτηση της "Έρευνας" με ευρύ πυνεύμα, ώστε να περιλαμβάνει το σημαντικό έργο που παράγεται και δεν εμπίπτει στην παραδοσιακό πεδίο των χρηματοδοτούμενων ευρωπαϊκών προγραμμάτων, τα οποία αυτονοήτως πρέπει να προβάλλονται
- Δημιουργία ειδικού subsite στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου ή ηλεκτρονικού newsletter για την προβολή των σπουδών και της έρευνας του Πανεπιστημίου - παραγωγή του Οδηγού Σπουδών του Πανεπιστημίου
- Προβολή των καλών πρακτικών στη διασφάλιση ποιότητας
- Διεθνοποίηση των σπουδών και της έρευνας μέσω συνεργασιών με ανταγωνιστικά ιδρύματα άλλων χωρών
- Εντατικοποίηση της συμμετοχής των φοιτητών στην αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων
- Συστηματική συνεργασία καθηγητών και φοιτητών σε ερευνητικά έργα
- Εισαγωγή διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας στα διδακτορικά προγράμματα
- Εντονότερη σύνδεση και αλληλεπίδραση του Πανεπιστημίου με την Περιφέρεια Πελοποννήσου και την τοπική κοινωνία, αλλά και με φορείς εκτός Περιφέρειας Πελοποννήσου (π.χ. στην Πρακτική Άσκηση)

Η ημερίδα ολοκληρώθηκε με σύντομη συζήτηση και ενημέρωση για τον προγραμματισμό ειδικής ημερίδας για την αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων από τους φοιτητές.

Βλ. το πρόγραμμα και τις παρουσιάσεις της ημερίδας στην ιστοσελίδα της ΜΟ.ΔΙ.Π.,
<http://www.uop.gr/modip/>

Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζει η ΜΟ.ΔΙ.Π. για τη φιλοξενία της εκδήλωσης στον Καθηγητή και Πρόεδρο του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών κ. Δημήτρη Θωμάκο και στην κ. Δήμητρα Ζαρμπούτη, μέλος Ε.ΔΙ.Π και της ΜΟ.ΔΙ.Π. για την επιστημονική υποστήριξη κατά τη διάρκεια της ημερίδας.